

Fiscooloog

Factuur en opeisbaarheid BTW : terug van (nooit helemaal) weggeweest

Auteur(s): Jan Van Dyck

Editie: 1437 p. 1

Publicatiedatum: 01 juli 2015

Factuur en opeisbaarheid BTW : terug van (nooit helemaal) weggeweest

Terwijl de 'factuur' enkele jaren geleden nog volledig werd afgeserveerd als oorzaak van opeisbaarheid van de BTW, beleeft zij per 1 januari 2016 haar heropstanding als subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid van de BTW. Meer zelfs, in de praktijk wordt zij meer dan ooit het belangrijkste feit dat de BTW opeisbaar maakt. Dit blijkt uit een voorontwerp van wet dat vorige week op de Ministerraad werd goedgekeurd.

Subsidiaire oorzaak opeisbaarheid

De hoofdoorzaak van opeisbaarheid van de BTW is de 'levering' (van de goederen) of het 'verrichten' van de dienstprestatie (art. 16, § 1, eerste lid en art. 22, § 1 WBTW). Dit betekent dat vanaf de 'levering' of het 'verrichten' van de dienst, de fiscus het recht heeft om de belasting te vorderen van de persoon die haar moet voldoen (art. 1, § 12, 2° WBTW).

Naast deze 'hoofdoorzaak' van opeisbaarheid van de BTW zijn er ook 'subsidiaire oorzaken van opeisbaarheid' (art. 17 en 22bis WBTW). Tot eind 2012 waren er twee : het factureren of het betalen van de prijs of van een deel ervan. Zij maakten de BTW opeisbaar tot beloop van het gedeelte dat betrekking had op de gefactureerde of betaalde prijs, althans voor zover het factureren of betalen plaatsvond vooraleer de goederen werden geleverd of de dienst werd verricht.

Sinds begin 2013 is de factuur als subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid van de BTW geschrapt. Dit betekent dat sindsdien enkel nog de betaling van de prijs of een gedeelte ervan de BTW opeisbaar maakt, in de hypothese dat de betaling plaatsvindt vooraleer de goederen geleverd worden of de dienst verricht is. De factuur speelt in principe geen rol meer. Althans niet ten aanzien van intern Belgische leveringen. Want bij 'intracommunautaire leveringen' geldt de factuur nog steeds als oorzaak van opeisbaarheid van de BTW, zij het slechts voor zover deze factuur het belastbaar feit vaststelt en dus na de levering wordt uitgereikt ([Fisc., nr. 1324, p. 6](#)).

De schrapping van de factuur als subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid van de BTW

werd in de praktijk op veel scepsis onthaald. In die mate zelfs dat al onmiddellijk in een overgangsregeling werd voorzien waarin, voor wie dat wou, alles nagenoeg bij het oude bleef. Die overgangsregeling werd nadien bij herhaling verlengd, en geldt in twee verschillende versies nog steeds, met dien verstande dat de Administratie daarnaast in oktober 2014 nog een andere versie publiceerde van de manier waarop zij vond, dat de nieuwe wettelijke regeling definitief zou moeten worden toegepast. Het resultaat is, dat de belastingplichtigen vandaag de vrije keuze hebben tussen vier verschillende regelingen waarin de factuur nu eens wel, en dan weer geen rol van betekenis speelt (zie over deze vier alternatieve regelingen, [Fisc., nr. 1429 , p. 8](#)).

Nieuwe regeling

Blijkens het nieuwe door de Ministerraad goedgekeurde voorontwerp van wet maakt men op 1 januari 2016 'tabula rasa'. Op dat ogenblik treedt een gloednieuw systeem inzake opeisbaarheid in werking waarin de factuur meer dan ooit een prominente rol toebedeeld krijgt. Het stelsel ziet er kort gezegd, als volgt uit.

Leveringen van goederen

De hoofdoorzaak van opeisbaarheid is en blijft de 'levering' van de goederen. Maar 'de facto' zal het de 'factuur' zijn die meestal zal bepalen op welk ogenblik de BTW opeisbaar wordt. Vanaf 1 januari 2016 wordt de BTW immers opeisbaar "over het gefactureerde bedrag op het tijdstip waarop de factuur wordt uitgereikt, *ongeacht of de uitreiking van de factuur plaatsvindt vóór of na het tijdstip waarop de levering wordt verricht*". Hoe dan ook zal de BTW opeisbaar worden "op de vijftiende dag van de maand volgend op de maand waarin [de levering] heeft plaatsgevonden indien geen factuur werd uitgereikt vóór deze datum".

De betaling van de prijs of een deel ervan, vooraleer de levering wordt verricht, blijft als subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid behouden : de BTW wordt dan opeisbaar over het ontvangen bedrag, op het ogenblik van de ontvangst van de betaling.

Bij intracommunautaire leveringen wordt, zoals vandaag ook al het geval is, de BTW opeisbaar op het tijdstip waarop de factuur wordt uitgereikt, althans voor zover deze factuur het belastbaar feit vaststelt, en dus na de levering wordt uitgereikt (art. 17, § 2, lid 1 WBTW; [Fisc., nr. 1324 , p. 6](#)). Ook hier geldt (zoals vandaag eveneens reeds het geval is) dat de BTW opeisbaar wordt op de vijftiende dag van de maand volgend op de maand waarin de levering heeft plaatsgevonden, indien geen factuur werd uitgereikt vóór deze datum (art. 17, § 2, lid 2 WBTW).

Voor leveringen van roerende goederen door een belastingplichtige die gewoonlijk goederen levert aan particulieren en waarvoor hij niet verplicht is een factuur uit te reiken, blijft ook alles bij het oude : de BTW wordt dan opeisbaar "over het ontvangen bedrag op het tijdstip waarop de betaling [...] [wordt] ontvangen" (cf. het zogenaamde 'kasstelsel'; art. 17, § 3 WBTW).

Volledig nieuw is dat dit 'kasstelsel' voortaan ook in het algemeen van toepassing wordt ten aanzien van leveringen van roerende goederen "aan publiekrechtelijke lichamen als bedoeld in artikel 6" WBTW (tenzij er verlegging van de heffing is op grond van art. 51, §§ 2 en 4 WBTW).

Diensten

Bij diensten is en blijft de hoofdoorzaak het verrichten van de dienst. Maar '*de facto*' zal het ook hier de 'factuur' zijn die meestal zal bepalen op welk ogenblik de BTW opeisbaar wordt. De BTW zal immers opeisbaar zijn "over het gefactureerde bedrag op het tijdstip waarop de factuur wordt uitgereikt, *ongeacht of de uitreiking plaatsvindt vóór of na het tijdstip waarop de dienst is verricht*". Hoe dan ook zal de BTW ook hier opeisbaar worden "op de vijftiende dag van de maand volgend op de maand waarin [de dienst werd verricht] indien geen factuur werd uitgereikt vóór deze datum".

De betaling van de prijs of een deel ervan, vooraleer de dienst wordt verricht, blijft als subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid behouden : de BTW wordt dan opeisbaar over het ontvangen bedrag, op het ogenblik van de ontvangst van de betaling.

Voor *intracommunautaire* diensten die in België plaatsvinden overeenkomstig de 'B2B'-hoofddregel voor de plaatsbepaling van diensten, waarvoor de BTW verschuldigd is door de afnemer van de diensten, verandert er niets : de belasting is en blijft opeisbaar op het tijdstip waarop de dienst is verricht; met dien verstande dat wanneer de prijs of een deel ervan wordt ontvangen vóór het tijdstip waarop de dienst is verricht, de BTW opeisbaar wordt over het ontvangen bedrag op het tijdstip waarop de betaling wordt ontvangen ([Fisc., nr. 1324 , p. 5](#)).

Voor de "diensten verricht door een belastingplichtige die gewoonlijk diensten verricht voor particulieren en waarvoor hij niet verplicht is een factuur uit te reiken", verandert er evenmin iets : de BTW wordt dan nog steeds opeisbaar "over het ontvangen bedrag op het tijdstip waarop de betaling [...] [wordt] ontvangen" (cf. het zogenaamde 'kastelsel' van huidig art. 22*bis*, lid 2 WBTW).

Volledig nieuw is ook hier, dat dit 'kastelsel' voortaan in het algemeen eveneens van toepassing wordt ten aanzien van diensten verricht "aan publiekrechtelijke lichamen als bedoeld in artikel 6" WBTW (tenzij er verlegging van de heffing is op grond van art. 51, §§ 2 en 4 WBTW).

Inwerkingtreding

Als alles volgens plan verloopt, moeten de nieuwe regels, zoals gezegd, in werking treden op 1 januari 2016.